Białystok, dnia 27 października 2026 r.

REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA
W BIAŁYMSTOKU
15-554 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23
WPN.053.9.2026.MP

Sołtys Wsi Żarnowo Pierwsze

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870 t.j.), w odpowiedzi na petycję dotyczącą umożliwienia wykonania niezbędnych prac utrzymaniowych i odmuleniowych na rzece Żarnówka na terenie gminy Augustów oraz Miasta Augustów informuję co następuje:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Augustowie pismem z dnia 17 kwietnia 2026 r. (data wpływu: 27 kwietnia 2026 r.), znak: BA.ZPU.502.25.3.2026, uzupełnionym pismem z dnia 01 czerwca 2026 r. (data wpływu: 01 czerwca 2026 r.) znak: BA.ZPU.502.25.3.2026 zgłosił zamiar prowadzenia prac polegających na odmuleniu dna rzeki Żarnówka 0+000 – 2+660. Planowane do wykonania prace miałyby być realizowane na terenie obrębu 0001 m. Augustów, gmina Miasto Augustów oraz obrębu ewidencyjnego Białobrzegi, Żarnowo Pierwsze, gmina Augustów.

Decyzją z dnia 26 czerwca 2026 r. znak: WPN.670.138.2026.MP Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wniósł sprzeciw w sprawie prowadzenia prac polegających na odmuleniu dna rzeki Żarnówka 0+000 – 2+660. Zgodnie z art. 118 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, do zgłoszenia należy dołączyć decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r., poz. 670 t.j.) uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane jedynie dla planowanych:

- przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W art. 72 ust. 1 ww. ustawy wymienione są natomiast decyzje, których wydanie jest poprzedzane uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje między innymi przed uzyskaniem: decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwolenia wodnoprawnego na regulację wód, pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych. Wymóg uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach powstaje, gdy realizacja przedsięwzięcia kwalifikowanego jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko wymaga wydania którejkolwiek z decyzji spośród wymienionych w art. 72 ust. 1 ww. ustawy.

Kwalifikacja przedsięwzięć odbywa się na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) i stanowi katalog zamknięty przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W myśl § 3 ust. 1 pkt 67 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko kwalifikują się budowle przeciwpowodziowe, z wyłączeniem przebudowy wałów przeciwpowodziowych polegającej na doszczelnieniu korpusów wałów i ich podłoża, w celu ograniczenia możliwości ich rozmycia i przerwania w czasie przechodzenia wód powodziowych, a także regulacja wód. W związku z tym należy przyjąć, że wszelkie prace określane jako regulacja wód, czyli podejmowanie przedsięwzięć polegających na kształtowaniu przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego, których celem jest poprawa warunków korzystania z wód i ochrona przeciwpowodziowa – niezależnie od tego czy w świetle przepisów pracom takim zostanie przypisana nazwa „konserwacja", „utrzymanie wód" czy też „regulacja wód" – stanowią przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed realizacją którego wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 t.j.) utrzymywanie publicznych śródlądowych wód powierzchniowych polega także na zachowaniu stanu dna lub brzegów oraz na remoncie lub konserwacji istniejących budowli regulacyjnych. Katalog prac określanych jako utrzymanie wód został podany w art. 227 ust. 3 ww. ustawy. Wskazano tu m.in. prace polegające na udrażnianiu śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namułów i rumoszu. Jednak za utrzymanie wód powinny być uznawane działania z tego katalogu, które będą służyć zachowaniu stanu dna lub brzegów tych wód, co przypisuje się „utrzymaniu wód". Przez prace utrzymaniowe (bieżąca konserwacja) należy rozumieć prace niepolegające na odtworzeniu stanu pierwotnego, ale mające na celu utrzymanie obiektu budowlanego w dobrym stanie, w celu jego zabezpieczenia przed szybkim zużyciem się, czy też zniszczeniem i dla utrzymania go w celu użytkowania w stanie zgodnym z przeznaczeniem tegoż obiektu. Co więcej prace te muszą mieć ograniczony zasięg negatywnego oddziaływania na przyrodę, tj. uwzględniać obowiązek płynący z art. 229 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym utrzymanie wód nie może naruszać istniejącego dobrego stanu tych wód oraz warunków wynikających z ochrony wód. Z kolei w art. 236 ust. 1 i 2 ww. ustawy Prawo wodne określone zostało pojęcie regulacja wód (regulacja koryt cieków naturalnych) jako służąca poprawie warunków korzystania i ochronie przeciwpowodziowej i polegająca na podejmowaniu działań dotyczących kształtowania przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego. Zatem kwalifikacja planowanych działań jako regulacyjnych będzie zasadna jeżeli będą one stanowiły ingerencję w przekrój podłużny, poprzeczny, czy układ poziomy koryta cieku naturalnego. Wówczas takie prace na podstawie § 3 ust. 1 pkt 67 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko będą uznawane za przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i będą wymagały uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Rzeki należą do ekosystemów dynamicznych, podlegających stałym naturalnym zmianom. Coroczne wezbrania i okresy niżówek kształtują zarówno warunki morfologiczne koryta, szatę roślinną brzegów jak też zespoły organizmów wodnych i związanych z wodą w całej dolinie rzecznej. Większe wezbrania powodują zasadnicze przeobrażenia koryta, zmianę jego biegu oraz uruchamiają procesy wtórnej sukcesji ekologicznej i rekolonizacji zmienionego koryta przez rośliny i zwierzęta. Dynamiczny charakter ekosystemów rzecznych związany jest z szeregiem procesów zachodzących zarówno w korycie rzeki, jak i w jej dolinie. Procesy te stale zmieniają szczegóły

przebiegu koryta i takie parametry jak: szerokość, głębokość, ukształtowanie dna i brzegów. Podstawowe znaczenie ma transport rumowiska, a także zarówno jego deponowanie jak i dostawa w wyniku procesów erozji bocznej. Prowadzą one do tworzenia się typowych układów bystrze-ploso oraz różnorodnych form korytowych, jak: głębokie rynny o bystrym prądzie, kamieniste bystrza, plosa o dużej głębokości i spowolnionym przepływie, żwirowo-kamieniste lub piaszczyste łachy, przykosy, odsypiska, zastoiska i namuliska o zróżnicowanej powierzchni i głębokości, często z wyraźnym wstecznym prądem, podcięte brzegi. Ta różnorodność form korytowych, powiązana ze zróżnicowaną granulacją osadów dennych oraz zmienną prędkością i głębokością wody tworzy podstawę zróżnicowania siedlisk w korycie rzeki. Rzeka w naturalny sposób ulega renaturyzacji, zmierzając do odtworzenia własnej dynamiki, kształtując przebieg swojego nurtu i koryta, dążąc do osiągnięcia stanu równowagi między dostawą, transportem i akumulacją osadów. Wiadomo, że rzeka nie jest stałą niezmienną strukturą, którą można „zaprojektować", a następnie ciągle ją utrzymywać w tak zaprojektowanym i stabilnym kształcie. Podsumowując mechaniczne usunięcie nagromadzonych namułów należy uznać za działania ingerujące w przekrój poprzeczny koryta rzeki, co jest jednoznaczne z tym, iż nie są działaniami mającymi charakter bieżącego utrzymania, a stanowią regulację wód kwalifikując się tym samym do § 3 ust. 1 pkt 67 ww. Rozporządzenia, czyli wymagają uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Od wyżej wymienionej decyzji Dyrektor Zarządu Zlewni w Augustowie pismem z dnia 07 lipca 2026 r. znak: BA.ZPU.502.25.3.2026.LC wniósł odwołanie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku przekazał sprawę do organu odwoławczego – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i czeka na rozstrzygnięcie.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku

Adam Bohdan
Zastępca Regionalnego Dyrektora
- Regionalny Konserwator Przyrody
/podpisano elektronicznie/